

ESHØJ PLANTAGE THISTEDS 100-ÅRIGE DENDROLOGISKE BYSKOV

af

JAKOB HIMMELSTRUP
Thisted Kommune, 7700 Thisted

PETER THORUP
Tousiggård, 7700 Thisted

SØREN ØDUM
KVL, Arboretet, 2960 Hørsholm

ESHØJ PLANTATION. A 100 YEAR OLD DENDROLOGICALLY RICH RECREATIONAL FOREST AT THISTED, NW-JUTLAND

Key words: Dendrology, afforestation, exotics, urban forest, Denmark, woodland management, provenance.

»Enestående« er nok den rette betegnelse for disse 16 ha sydskrænter mod Limfjorden, 4 km øst for Thisted. For mens alle større, kendte plantager er anlagt af stat, kommune eller godsejere, er Eshøj Plantage planlagt og bekostet af en sammenslutning af planteglade borgere i Thisted og omegn. E.M. Dalgas' tanker bredte sig efter 1864, navnlig i det vestjyske og ikke mindst i Thy, hvor »træer« normalt var krat af elm, ahorn og hyld, plantet vest for gårdene og af vinden pisket til et skråtåg over længerne.

Initiativtager var her først og fremmest tandlæge Johs. M. Nielsen, der med ildhu og stor botanisk viden kunne inspirere sin første bestyrelse. Og 17. aug. 1895 enedes man om at danne et aktieselskab med det formål at opkøbe jord og plante træer, dels for at skabe en lystskov for byens borgere, dels for i almindelighed at bøde på det nøgne Thy-landskab (fig. 1). Kapital blev tilvejebragt ved salg af aktier á 100 kr. til byens og omegnens beboere (fig. 2).

Mange var interesserede, og det blev næsten en modesag at deltage i projektet. I den første bestyrelse sad foruden tandlægen kendte borgere som sagf. Johnsen, branddir. Dolleris, apoteker Rafn og doktor Thomsen. Arealet, man havde på hånden, var sydvendte hedebacker på stejle skrænter ned til Limfjorden. Det kunne »erholdes« fra 2 gårdejere for den »svimlende« sum af 2000 kr. Halvdelen blev straks udbetalt, mens resten blev stående på aktier.

Sagkyndig bistand fik man hos skovrider ved Hedeselskabet »Leiut-

1895, Lørdag Aften den 17de August afholdtes paa Raadets
 huset i Eshøj ved et Skøde af en Skøde af Skand i Eshøj ved
 for at forhandle om Kjøb og Betyrning af et Stækk i
 Faarholt. - Sagfører Johnsen meddelte, at han havde er-
 holdt Tilbuds fra 2de Gaardejere i Faarholt, blev Sammen
 og Frnid Larsen, om at afskaffe nogle deri tilhørende Ak-
 tialer, der inndrøft grændse til Skalle Byg's Fjorden og inndrøft
 Syd ligge ind til Limfjorden, paa 40de Id Land a 10,000 □^{de}
 der for 50 Kr pr. Id Land, saaledes at Halvdelen af Kjø-
 betsummen erlægges kontant og den anden Halvdel i
 Aktier i et Aktieselskab, der maatte blive dannet til
 Aktiets Betyrning og saaledes at Selgerne fritages
 for alle Omkostninger ved Udskyttningen og Overdragelsen.
 Det vedtoges at erhverve Aktiet, paa de tilbrødte Be-
 tingelser og at danne et Aktieselskab som nævnt samt
 at tilvejebringe den fornødne Kapital ved Aktier hver paa
 et Hundrede Kroner. Det overdroges en Bestyrelse hvortil
 valgtes Branddirektør Jølleriis, Sagfører Johnsen, Læge
 Nielsen, Apotheker Rafn og Fr. Thomsen at foranstaltes det
 videre Fornødne med Hensyn til Aktieselskabets dan-
 nelse og Aktiets Erhvervelse og Betyrning. -
 Bestyrelsen valgte i et umiddelbart derefter afholdt
 Skøde Johnsen til Formand, Nielsen til Kasserer
 og Jølleriis til Kassører. -

Fig. 1: Udsnit af protokollen fra Aktieselskabet Eshøj Plantages stiftelse og start.

nant« Bruun, landinsp. Bille og gartner C.P. Jespersen (P. Thorups bedstefar), som alle påtog sig opgaven vederlagsfrit.

Man startede i datidens gængse stil. Hvor terrænet tillod det, blev der pløjet; men 80.000 plantehuller måtte håndgraves! (6 kr. pr. 1000). Man plantede bjergfyr, hvidgran, rødgran og ædelgran. Der blev anlagt gangstier, og borgerne lagde søndagsturen ud til Eshøj Plantage (fig. 3, fig. 4).

Nye bestyrelser, nye aktionærer. Blandt de første bemærkes F.C. Leerhøj, N.P. Thykier, blandt de sidste »Arbejderforeningen« (verdens første brugsforening), samt som donatorer Morsø Bank og flere dødsboer. I 1907 opstod tanken om en pavillon. Den blev anlagt på den grønne forstrand som samlingspunkt og regnly, blev meget populær, men med tiden dyr i drift, især da man fik restauratør, hærværk og vintertilsyn. I de store år var der endog dampskibsfart derud fra havnen. Skoler kunne søge om tilladelse til at benytte pavillonen; men i 1944 måtte man sælge dette tilholdssted.

Også persongalleriet fornyedes: E. Nordentoft Nielsen, H. Dolleris og V. Jespersen afløste deres fædre og guldsmed A. Henningsen fik tilsyn med vildt og krybskytter. Kommunen fik flere aktier, da driften blev for dyr. Og i 1979 overtog Thisted Kommune arealet med skovservitut. Sønnesønnen af initiativtageren, A. Nordentoft Nielsen, skrev under. Efter kommunens overtagelse (med Fonden for Træer og Miljø's opbakning) har den daglige drift været varetaget af stadsgartneren (J. Himmelstrup). Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Arboret i Hørsholm (ved S. Ødum) har bistået med rådgivning og mange nye træarter, og også Institut for Landskabsplanter i Hornum (ved P.E. Brander) har leveret planter.

For nutidens besøgende har J. Himmelstrup af Thisted Kommune fået trykt et lille hefte, der indeholder orientering om historien, et sti-kort og en botanisk oversigt over rigdommen af arter. Svampenes ca. 150 arter er bestemt af Birgit Nordentoft Nielsen. Dette hefte kan fås på turistkontoret, Gl. Rådhus, og selskaber kan ved henvendelse på kommunens kontorer anmode om at få kyndig vejleder med på turen.

Ad Fårtoftvej-Eshøjvej kommer man direkte ned i plantagen. Den strækker sig fra sten- og bronzealderhøjene på bankens top 44 m over fjorden som en foldet vifte med tre dale lige ned til kystkliner og strandbred (fig. 5, fig. 6). Hvor pavillonen engang lå, er der grøn forstrand, mens havstokken opfyldes af sorte flintknolde, udvasket af de underliggende lag af skrivekridt og andre senone dannelser, overlejret med nyere kridt som blegekridt og limsten, smeltevandssand og øverst en stenet sandmoræne med frodige kulturlag.

Terrænforholdene betinger, at kold luft »drænes« ned mod fjorden,

Fig. 2: En af tandlæge Johs. M. Nielsens aktier i plantagen.

Fig. 3: Folkeliv på stranden ved pavillonen udfor Eshøj Plantage, ca. 1920. Thisted Kommune.

Fig. 4: Ædelgran (*Abies alba*) og bjergfyr (*Pinus mugo*) ved stien til festpladsen i den midterste dal. Fot. ca. 1918.

Fig. 5: Skovparti med bøg (*Fagus sylvatica*) m.v. i den midterste dal. Fot. Klaus Madsen okt. 1984.

Fig. 6: 80-årige bøge (*Fagus sylvatica*) i den østre dal. Fot. Klaus Madsen okt. 1984.

Fig. 7: Skovparti med *Chamaecyparis lawsoniana* ved den østre dal. Fot. Klaus Madsen 1990.

Fig. 8: Elm, hassel, birk og anemoner i Eshøj Plantage. Fot. P. Thorup forår 1990.

hvilket kan forklare den gode udvikling af frostfølsomme arter som bl.a. *Nothofagus procera* og *N. obliqua*.

Plantningen er meget varieret med løvfældende og stedsegrønt, og de meget store træer af fremmed oprindelse vidner om belæste botanikeres dybe interesse. Der er gammel taksskov, majestætiske *Chamaecyparis* (fig. 7), *Thuja* eller *Tilia* langs stierne. Disse og nyplantede partier findes på kort i omtalte hefte og i revideret udgave her. Men intet kort kan beskrive skovbundens myldrende flora: anemoner, hvide, gule, blå; *Primula*, *Doronicum*, konvaller, *Asarum* m.m. (fig. 8). Stedet er en oplevelse for alt folket fra børnehaver og joggere til søndagsspadserende og botanikere.

I disse år, hvor fornyet politisk interesse for og vilje til skovrejsning begynder at sætte sig spor i landskabet, plantes nu mange nye, bynære skove med særlige publikumshensyn. De behøver langtfra alle at være tilnærmet samme »opskrift« med valg af mere traditionelle – fortrinsvis »danske« – træarter.

Som Eshøj Plantage idag fremstår, inspirerer den til etablering af andre bynære, artsrige og oplevelsesrige skove med et med tiden overordentlig rigt og varieret, tilknyttet plante- og dyreliv (fig. 9-14).

Summary

In August 1895 a group of citizens in Thisted founded a corporation for afforestation of a 16 ha S-facing hilly heathland towards the fiord 4 km E of Thisted town. The main purpose was to create a leisure woodland to the benefit of the local population in an almost treeless part of the country. The founders started with traditional pioneer species such as *Pinus mugo*, *Picea abies*, *P. glauca* and *Abies alba*. During the following decades three generations of the dentist-dynasty Nordentoft Nielsen with great management skill and dendrological knowledge changed to trees less common in Denmark and introduced a variety of woodland herbs for groundcover.

Since 1977 the municipality has managed the plantation and in cooperation with Hørsholm Arboretum increased the number of exotic species, represented in most cases by origins from defined native populations. Today Eshøj Plantation is an outstanding oasis much used by the public for recreation, jogging and botanizing among the variety of trees, herbs and fungi.

Træer og buske i Eshøj Plantage

Arter, der i listen og på kortene er uden numre, er plantet i Eshøjs første 50-års periode. For de senere årtiers plantninger er plantningsåret angivet. Arter, som er modtaget fra Arboretet i Hørsholm, er angivet

Fig. 9: Parti med taks (*Taxus baccata*) under bestand af stilkeg (*Quercus robur*). Fot. J. Himmelstrup 1995.

Fig. 10: Flor af hvid anemone (*Anemone nemorosa*) i blandet løvskov. Fot. J. Himmelstrup april 1990.

Fig. 11: *Chamaecypris lawsoniana* i sne. Fot. J. Himmelstrup 1985.

med Arboretets registreringsnummer efterfulgt af en skråstreg og de to sidste cifre for formeringsåret.

Et H foran et nummer angiver, at arten er fra Institut for Landskabsplanter i Hornum (aktiviteterne er nu flyttet til Havebrugscentret i Årslev), og at nummeret refererer til registreringen der. Artens naturlige geografiske hovedudbredelse er angivet. Er den præcise oprindelse af et planteparti kendt, er dette oplyst.

Listen nedenfor er ordnet alfabetisk efter det botaniske (latinske) slægts- og artsnavn. Søger man ud fra et dansk navn, kan denne indledende oversigt være til hjælp.

Ahorn	<i>Acer</i>
Akacie	<i>Robinia</i>
Ask	<i>Fraxinus</i>
Avnbøg	<i>Carpinus</i>
Birk	<i>Betula</i>
Brombær	<i>Rubus</i>
Bærmispel	<i>Amelanchier</i>
Bøg	<i>Fagus</i>
Ceder	<i>Cedrus</i>
Cypres	<i>Chamaecyparis</i>
	<i>Cupressus</i>
Douglasgran	<i>Pseudotsuga</i>
Eg	<i>Quercus</i>
El	<i>Alnus</i>
Elm	<i>Ulmus</i>
Ene	<i>Juniperus</i>
Falsk Akacie	<i>Robinia</i>
Fyr	<i>Pinus</i>
Gedeblad	<i>Lonicera</i>
Gran	<i>Picea</i>
Guldregn	<i>Laburnum</i>
Gyvel	<i>Sarothamnus</i>
Hassel	<i>Corylus</i>
Hestekastanie	<i>Aesculus</i>
Hindbær	<i>Rubus</i>
Hjertetræ	<i>Cercidiphyllum</i>
Hyl	<i>Sambucus</i>
Hæg	<i>Prunus</i>
Hønsebenstræ	<i>Thujaopsis</i>
Kaprifolie	<i>Lonicera</i>
»Kastanie«	<i>Aesculus</i>
Kastanie	<i>Castanea</i>
Kirsebær	<i>Prunus</i>
Kornel	<i>Cornus</i>
Kristtorn	<i>Ilex</i>
Kvalkved	<i>Viburnum</i>
Lind	<i>Tilia</i>

Lærk	<i>Larix</i>
Løn	<i>Acer</i>
Mammutteræ	<i>Sequoiadendron</i>
Pebertræ	<i>Daphne</i>
Pil	<i>Salix</i>
Platan	<i>Platanus</i>
Poppel	<i>Populus</i>
Pære	<i>Pyrus</i>
Ribs	<i>Ribes</i>
Røn	<i>Sorbus</i>
Snebær	<i>Symphoricarpos</i>
Sumpcypres	<i>Taxodium</i>
Sydbøg	<i>Nothofagus</i>
Syren	<i>Syringa</i>
Taks	<i>Taxus</i>
Tempeltræ	<i>Ginkgo</i>
Tjørn	<i>Crataegus</i>
Tornblad	<i>Ulex</i>
Trompettræ	<i>Catalpa</i>
Tulipantræ	<i>Liriodendron</i>
Valnød	<i>Juglans</i>
Vandgran	<i>Metasequoia</i>
Æble	<i>Malus</i>
Ædelgran	<i>Abies</i>
Ær	<i>Acer</i>
Ærtebusk	<i>Caragana</i>

Fig. 12: *Cercidiphyllum japonicum* i høstfarver. Planter fra Hornum, no. 8097/82, af frø fra bestand i Göteborg Botaniske Have. Fot. J. Himmelstrup 1993.

Fig. 13: Parti fra festpladsen i midterste dal med bl.a. *Abies veitchii* og *Pinus strobus*. Fot. J. Himmelstrup 1995.

Fig. 14: Skovparti efter tynding og med unge træer af *Metasequoia glyptostroboides* 109/79 og *Abies koreana* 257/77. Bemærk grenvoldene, som skaber bundlæ. Fot. P. Thorup 1995.

Abies	Ædelgran	
<i>A. alba</i>	Almindelig ædelgran	Syd- og Mellemeuropas bjerge.
<i>A. bornmuelleriana</i>		Tyrkiet. 301/76 Balu, Nordøst-Tyrkiet.
<i>A. concolor</i>	Langnålet ædelgran	Sydvestlige Nordamerika.
<i>A. grandis</i>	Kæmpegran	Vestlige Nordamerika.
<i>A. homolepis</i>	Skruegran	Japan.
<i>A. koreana</i>	Koreansk ædelgran	Sydkorea. 257/77, 349/77, 354/77, 358/77, Cheju-do, 13-1900 m, Korea.
<i>A. lasiocarpa</i>	Klippe-ædelgran	Vestlige Nordamerika 371/71, Hungry Horse, 1800 m, Montana.
<i>A. nephrolepis</i>		Nordøst-Asien 72/88. Plantage i Finland, Tuusula no. 271.
<i>A. nordmanniana</i>	Nordmannsgran	Kaukasus.
<i>A. pinsapo</i> ssp. <i>maroccana</i>	Spansk ædelgran	Marokko. (<i>A. pinsapo</i> iøvrigt i sydligste Spanien) 423/90 Talassemrane, 1600 m, Marokko.
<i>A. sachalinensis</i>		Nordøstlige Asien. 308/76 Mustila Aboret, Finland. 387/76 Mt. Daireku, Japan. 722/71 Yamabe Forest, Japan.
<i>A. sibirica</i>	Sibirisk ædelgran	1994. Nord-Rusland og Sibirien.
<i>A. spectabilis</i>		Himalaya. 1/89 Ghorepani, 3000 m, Nepal.
Acer	Løn	
<i>A. campestre</i>	Navr	Europa og Vestasien.
<i>A. ginnala</i>	Ildløn	Nordøstasien. 272/79 Nord-Kina.
<i>A. negundo</i>	Askbladet løn	1987. Nordamerika.
<i>A. pensylvanicum</i>		Østlige Nordamerika.
<i>A. platanoides</i>	Spids-løn	Europa og Vestasien.
<i>A. p.</i> 'Crimson King'		1987. Rødbladet haveform af s.-l.
<i>A. pseudoplatanus</i>	Ahorn, Ær	Mellemeuropa.
<i>A. p.f. purpureum</i>		Form af ahorn med rød bladunderside.
<i>A. rubrum</i>	Rød løn	Østlige Nordamerika.
<i>A. rufinerve</i>		1991. Japan.
<i>A. saccharinum</i>	Sølv-løn	1990. Østlige Nordamerika.
<i>A. saccharum</i>	Sukkerløn	Østlige Nordamerika.
<i>A. tataricum</i>	Russisk løn	Sydøsteuropa og Vestasien.

Aesculus <i>A. x carnea</i>	Hestekastanie Rød hestekastanie	1989. Krydsning mellem <i>A. hippocastanum</i> og den amerikanske <i>A. pavia</i> .
<i>A. hippocastanum</i>	Almindelig hestekastanie	Albanien og Grækenland.
Alnus <i>A. glutinosa</i>	El Rød-el	Europa og Sibirien, Marokko.
<i>A. incana</i>	Hvid-el	Nord- og Mellemeuropa og Vestasien.
<i>A. viridis</i>	Grøn-el	Mellemeuropas bjerge.
Amelanchier <i>A. laevis</i> <i>A. spicata</i>	Bærmispel Bærmispel Aks-bærmispel	Østlige Nordamerika. Østlige Nordamerika.
Aralia <i>A. elata</i>	Aralie Fandens spadserestok	1988. Nordøstlige Asien.
Araucaria <i>A. araucana</i>	Araucaria	Sydvestlige Sydamerika. 351/87 Lago Norquinco, Neuquen, Argentina.
Betula <i>B. albo-sinensis</i> var. <i>septentrionalis</i>	Birk Kobber-birk	1987. Kina. Podet materiale af træ selekteret opr. i Aksel Olsens Planteskole, Kolding.
<i>B. costata</i>		Nordøstlige Asien. 456/82 Mt. Chiri, Korea.
<i>B. ermanii</i>		1989. Nordøstlige Asien.
<i>B. lutea</i>	Gul-birk	1991. Østlige Nordamerika.
<i>B. mandshurica</i>		Nordøstlige Asien. 382/81 Sibirien.
<i>B. papyrifera</i>	Papir-birk	Nordlige Nordamerika.
<i>B. pendula</i>	Vorte-birk	Europa og Vestasien, Marokko.
<i>B. pubescens</i>	Dun-birk	Nordlige Europa og Asien.
<i>B. schmidtii</i>		Nordøstlige Asien. 391/83 Vladivostok, Sibirien.
<i>B. utilis</i>		1989. Himalaya.
Caragana <i>C. arborescens</i>	Ærtebusk Sibirisk ærtebusk	1989, Sibirien.
Carpinus <i>C. betulus</i>	Avnbøg Almindelig avnbøg	Europa og Vestasien.

Castanea <i>C. sativa</i>	Kastanie Ægte kastanie	1986, Sydeuropa og Vestasien. 383/91 af frø fra gammelt træ, Rungstedvej, Hørsholm.
Catalpa <i>C. bignonioides</i>	Trompettræ	1987, sydøstlige USA.
Cedrus <i>C. libani</i>	Ceder Linanon-ceder	Vestasien. 380/85 Kumluca 1350 m, Antalya, Tyrkiet.
Cercidiphyllum <i>C. japonicum</i> <i>C. magnificum</i>	Hjertetræ	H 8097 Nikko, Japan 1982. H 8453 Nikko, Japan 1982.
Chamaecyparis <i>C. lawsoniana</i> <i>C. obtusa</i>	»Cypres« Lawson-cypres Sol-cypres	Siskyou Mts., 1300-2000 m, Oregon-California. Japan. 855/77 Odaigahara, 1400 m.
Clethra <i>C. barbinervis</i>	Konvalbusk	H 8455 Hikosan, Japan 1982.
Cornus <i>C. alternifolia</i> <i>C. controversa</i> <i>C. kousa</i> <i>C. nuttallii</i>	Kornel Østasiatisk blomster-kornel Vestamerikansk blomster-kornel	Østlige Nordamerika. 536/81 Massachusetts. Østasien. Japan og Korea. 110/82 Forstbotanisk Have. Vestlige Nordamerika. 661/82 Forstbotanisk Have.
Corylus <i>C. avellana</i> <i>C. a. 'Fusco-Rubra'</i> <i>C. colurna</i> <i>C. cornuta</i> var. <i>californica</i>	Hassel Almindelig hassel Blod-hassel Tyrkisk hassel	1989. Europa og Vestasien. Rødbladede haveform. 1984. Balkan og Vestasien. Arten i Nordamerika, varieteten mod vest. 92/91 Portland, Oregon.
Crataegus <i>C. laevigata</i> <i>C. monogyna</i>	Tjørn Almindelig hvid-tjørn Engriflet hvid-tjørn	Europa. Europa og Vestasien.

Cryptomeria <i>C. japonica</i> var. <i>sinensis</i>	Cryptomeria	Japan og Kina. 7/81 Kina.
Cupressus <i>C. sempervirens</i>	Cypres Almindelig cypres	1990. Sydeuropa og Vestasien.
Daphne <i>D. mezereum</i>	Pebertræ, Dafne Pebertræ	Europa og Vestasien.
Eucommia <i>E. ulmoides</i>	Eucommia Eucommia	Kina. 17/85 Hwang Shan, 1200 m, Anhwei, Kina.
Fagus <i>F. orientalis</i>	Bøg Orientalsk bøg	Bulgarien, Tyrkiet, Kaukasus, Iran.
<i>F. sylvatica</i>	Almindelig bøg	Europa.
<i>F. s. 'Asplenifolia'</i>	Bregne-bøg	
<i>F. s. f. purpurea</i>	Blod-bøg	
Fraxinus <i>F. americana</i>	Ask	Østlige Nordamerika. 238/76 New Hampshire.
<i>F. excelsior</i>	Almindelig ask	Europa og Vestasien.
<i>F. lanuginosa</i>		Japan. 783/77 Tateyama, 1100 m.
<i>F. mandshurica</i>	Mandschurisk ask	Nordøstlige Asien. 95/89 Dailing, Heilungkiang, Kina.
<i>F. pennsylvanica</i>		Østlige Nordamerika.
<i>F. platypoda</i>		Kina. 163/8: Chinlin-Shan, 1500 m, Shensi.
<i>F. rotundifolia</i>		Vestasien. 1203/77 Mirabad, 900 m, Elbrus, Iran.
Ginkgo <i>G. biloba</i>	Tempeltræ	1992. Japan.
Ilex <i>I. aquifolium</i>	Kristtorn Almindelig kristtorn	Europa, Marokko, Vestasien.
Juglans <i>J. regia</i>	Valnød Almindelig valnød	1984. Sydøsteuropa til Kina.
Juniperus <i>J. communis</i>	Ene Almindelig ene	Nordlige Europa, Asien og Nordamerika.

Laburnum <i>L. anagyroides</i>	Guldregn Almindelig guldregn	Sydeuropas bjerge.
Larix <i>L. decidua</i> <i>L. gmelinii</i> var. <i>principis-ruprechtii</i> <i>L. kaempferi</i> <i>L. sibirica</i> <i>L. sibirica</i> var. <i>rossica</i>	Lærk Europæisk lærk Japansk lærk Sibirisk lærk	Mellemeuropas bjerge. Nordkina. 162/80. Yenshan, 375 m, Hubei. Japan. Nordrusland og Sibirien. 281/79 Plantage i Estland. 278/79 Plantage i Estland.
Liriodendron <i>L. tulipifera</i>	Tulipantræ	1984. Østlige Nordamerika.
Lonicera <i>L. periclymenum</i> <i>L. xylosteum</i>	Gedeblad Almindelig gedeblad Vild kaprifolie Dunet gedeblad	Europa. Europa.
Mahonia <i>M. aquifolium</i>		Vestlige Nordamerika.
Malus <i>M. asiatica</i> <i>M. baccata</i> <i>M. pumila</i> <i>M. sargentii</i> <i>M. sylvestris</i>	Æble Bær-æble Sød-æble Sargents æble Skovæble	Korea. 1128/77 Cheju-do, 1500 m. Nordøstlige Asien. Europa og Asien. 1990 Japan. 1990 Europa.
Metasequoia <i>M. glyptostroboides</i>	Vandgran	Kina. 109/79, vestlige Hubei.
Nothofagus <i>N. antarctica</i> <i>N. betuloides</i> <i>N. obliqua</i> <i>N. procera</i>	Sydbøg	Sydlig Sydamerika. Sydvestligste Sydamerika. 207/92 Lago Escondido, Ildlandet. Sydlige Sydamerika. 167/79 Rahue, 800 m, Neuquen, Argentina. Sydlige Sydamerika. 1281/77 Mahuidamehe, 700 m, Cautin, Chile. 1283/77 plantage, England. 166/79 Lago Tromen, 900 m, Neuquen, Argentina.

N. pumilio

Sydlig Sydamerika.
122/79 Ushuaia, 100 m,
Ildlandet, Argentina.
123/79 Mt. Olivia, 200 m,
Ildlandet, Argentina.
233/92 Paso Garibaldi,
Ildlandet, Argentina.

Picea

P. abies

P. engelmannii

P. glauca

P. koraiensis

P. meyeri

P. omorika

P. sitchensis

Gran

Rød-gran

Engelmann-gran

Hvid-gran

Serbisk gran

Sitka-gran

Mellem- og Nordeuropa.
Vestlige Nordamerika.
233/78 Paintrock, Wyoming.
Nordlige Nordamerika.
Nordøstlige Asien. 465/82
Kwang-neung, Korea.
166/88 Kina.
Serbien.
Nordamerikas vestkyst.

Pinus

P. contorta var. *contorta*

P. mugo

P. rigida

P. sylvestris

P. strobiformis

P. strobus

Fyr

Klit-fyr

Bjerg-fyr

Beg-fyr

Skov-fyr

Weymouth-fyr

Nordamerikas vestkyst.
Mellemeuropas bjerge.
Østlige Nordamerika.
Europa og Asien.
Sydvestlige Nordamerika.
505/81 Coconino, Arizona.
Østlige Nordamerika.

Platanus

P. x acerifolia

Platan

Almindelig platan

Krydsning mellem *P. occidentalis* fra Nordamerika og *P. orientalis* fra Sydøsteuropa-Vestasien.

Populus

P. alba

P. x canadensis

P. canescens

P. tremula

P. trichocarpa

Poppel

Sølv-poppel

Landevejs-poppel

Grå-poppel

Bævreasp

Vestamerikansk balsampoppel

Sydl. Europa, Nordafrika, Vestasien.
Krydsning mellem *P. nigra* fra Sydeuropa og *P. deltoides* fra Nordamerika.
Sydøsteuropa, Vestasien.
Klon af balsampoppel fra østlige Nordamerika.
Europa og Asien.
1990. Nordvestlige Nordamerika.

Prunus <i>P. avium</i> <i>P. cerasifera</i> <i>P. mahaleb</i>	Kirsebær, Blomme Fugle-kirsebær Mirabel Weichsel	Europa og Vestasien. Sydøsteuropa og Vestasien. Mellem- og Sydeuropa, Vestasien.
<i>P. padus</i> <i>P. serotina</i>	Hæg Glansbladet hæg	Europa og Asien. Østlige Nordamerika.
Pseudotsuga <i>P. menziesii</i>	Douglasgran	Vestlige Nordamerika.
Pyrus <i>P. communis</i>	Pære Vild pære	Sydøsteuropa og Vestasien.
Quercus <i>Q. cerris</i> <i>Q. petraea</i> <i>Q. robur</i> <i>Q. rubra</i> (<i>Q. borealis</i>)	Eg Tyrisk eg, Frynse-eg Vinter-eg Stilk-eg Rød-eg	Sydøsteuropa og Vestasien. Europa og Tyrkiet. Europa og Vestasien. Østlige Nordamerika.
Ribes <i>R. alpinum</i> <i>R. rubrum</i> <i>R. uva-crispa</i>	Ribs Fjeld-ribs Ribs Stikkelsbær	Europa. Europa. Europa.
Robinia <i>R. pseudoacacia</i>	Robinie, »Akacie«	Østlige Nordamerika.
Rosa <i>R. canina</i> <i>R. rugosa</i>	Rose Hunde-rose Rynket rose, hyben-rose	Europa og Vestasien. Nordøstlige Asien.
Rubus <i>R. caesius</i> <i>R. fruticosus</i>	Brombær Korbær Brombær	Europa og Asien. Europa. Samlenavn for flere småarter.
<i>R. idaeus</i> <i>R. laciniatus</i>	Hindbær Fliget brombær	Europa og Asien. Europa. Navn ikke enty- digt.
Salix <i>S. aurita</i> <i>S. caprea</i> <i>S. cinerea</i> <i>S. matsudana</i> 'Tortuosa'	Pil Øret-pil Selje-pil Grå-pil Proptrækker-pil	Europa og Asien. Europa og Asien. Europa og Asien. 1989. Kina.
Sambucus <i>S. nigra</i> <i>S. racemosa</i>	Hyld Almindelig hyld Drue-hyld	Europa og Vestasien. Europa og Asien.

Sarothamnus <i>S. scoparius</i>	Gyvel Almindelig gyvel	Vesteuropa.
Sequoiadendron <i>S. giganteum</i>	Mammutræ	1990. Sierra Nevada, Californien.
Sorbus <i>S. aucuparia</i> <i>S. intermedia</i>	Røn Almindelig røn Selje-røn, Bornholmsk røn	Europa og Vestasien. Østersøområdet.
Spiræa <i>S. salicifolia</i>	Spiræa	Europa og Asien.
Symphoricarpos <i>S. x chenaultii</i>	Snebær Rød snebær	Krydsning mellem sydvestamerikanske forældre.
<i>S. rivularis</i> (<i>S. albus</i>)	Almindelig snebær	Vestlige Nordamerika.
Syringa <i>S. vulgaris</i>	Syren Almindelig syren	Sydøsteuropa.
Taxodium <i>T. distichum</i>	Sumpcypres	1988. Sydvestlige USA.
Taxus <i>T. baccata</i>	Taks Almindelig taks	Vesteuropa og bjerge i Sydeuropa, Nordafrika og Vestasien.
Thuja <i>T. plicata</i>	Thuja Kæmpe-thuja	Vestlige Nordamerika.
Thujopsis <i>T. dolabrata</i>	Hønsenestræ	Japan.
Tilia <i>T. americana</i> <i>T. cordata</i> <i>T. europaea</i>	Lind Amerikansk lind Småbladet lind, skov-lind Park-lind	Østlige Nordamerika. Europa og Vestasien. Europa. Formodet krydsning mellem <i>T. cordata</i> og <i>T. platyphyllos</i> .
<i>T. platyphyllos</i>	Storbladet lind	Europa.
Tsuga <i>T. heterophylla</i> <i>T. mertensiana</i>	Tsuga, Skarntydegran	Vestlige Nordamerika. 64/82 Juneau, Alaska. 8/82 Portage, Alaska. 446/88 Seward, Alaska.

Ulex
U. europaeus

Ulmus
U. carpiniifolia

U. c. f. suberosa
U. glabra
U. pumila

Viburnum
V. opulus

Zelkova
Z. schneideriana
Z. serrata

Tornblad

Elm
Småbladet elm

Kork elm
Skov-elm, storbladet elm
Sibirisk elm

Kvalkved
Kvalkved, ulvsrøn

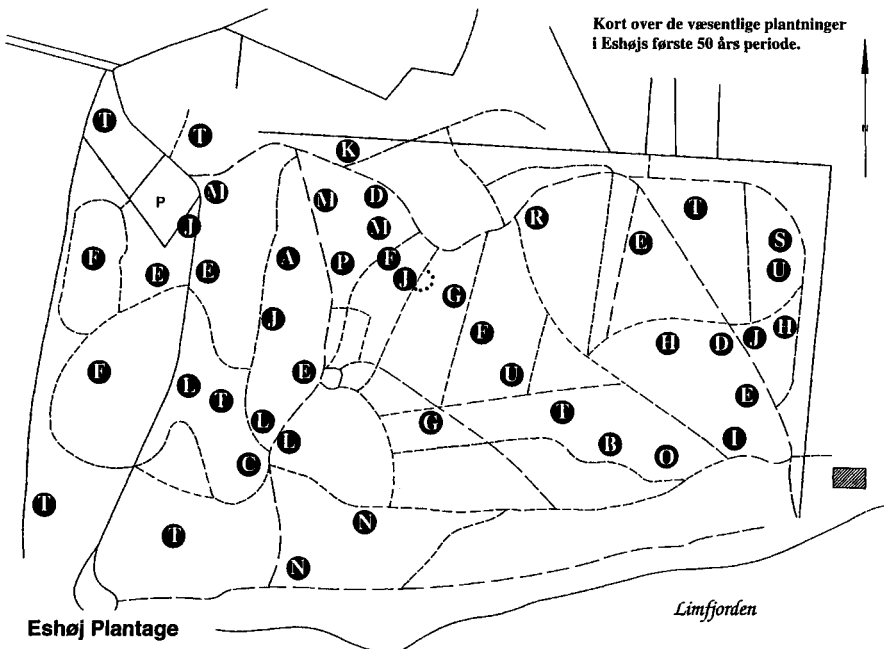
Zelkova

Vesteuropa.

Europa, Nordafrika, Vestasien.
1991. Europa.
Europa og Vestasien.
Central- og Østasien.
464/84 Uzbekistan.

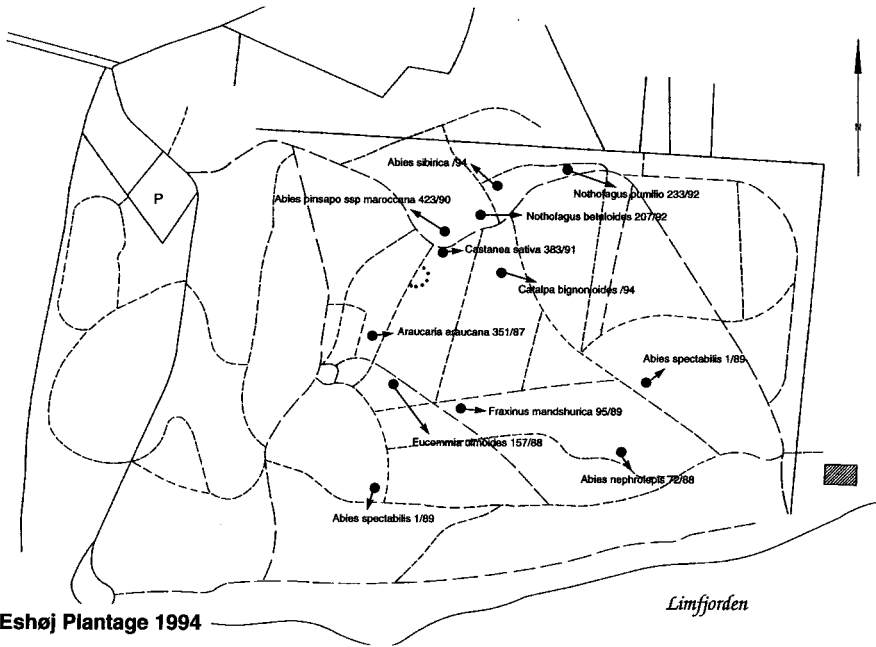
Europa og Asien.

Kina. 114/80 Chekiang.
Japan, Kora, Kina. 153/84
Jin-ju, Korea.

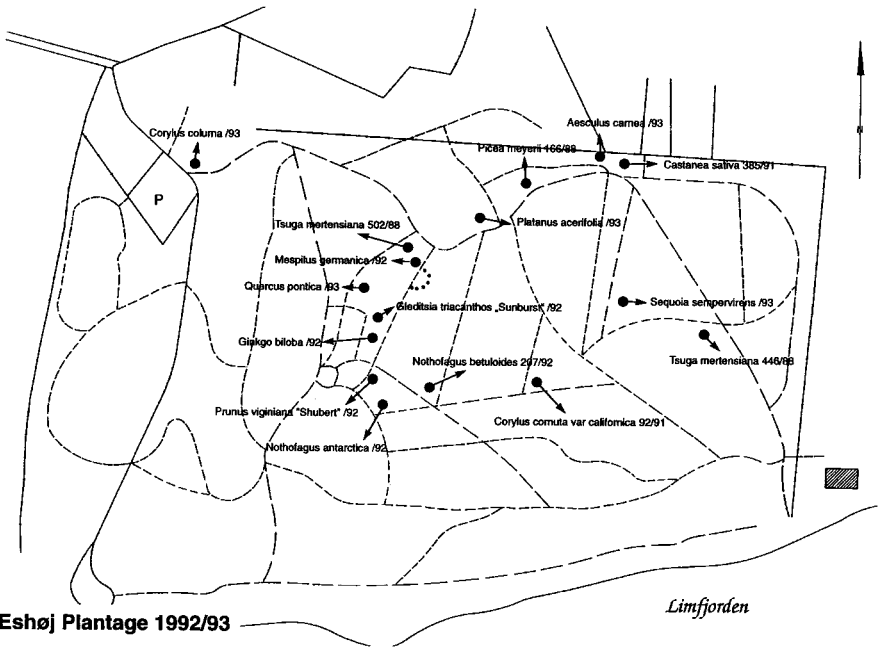

Oversigt over de mest markante arter fra Eshøj Plantages første 50 års periode

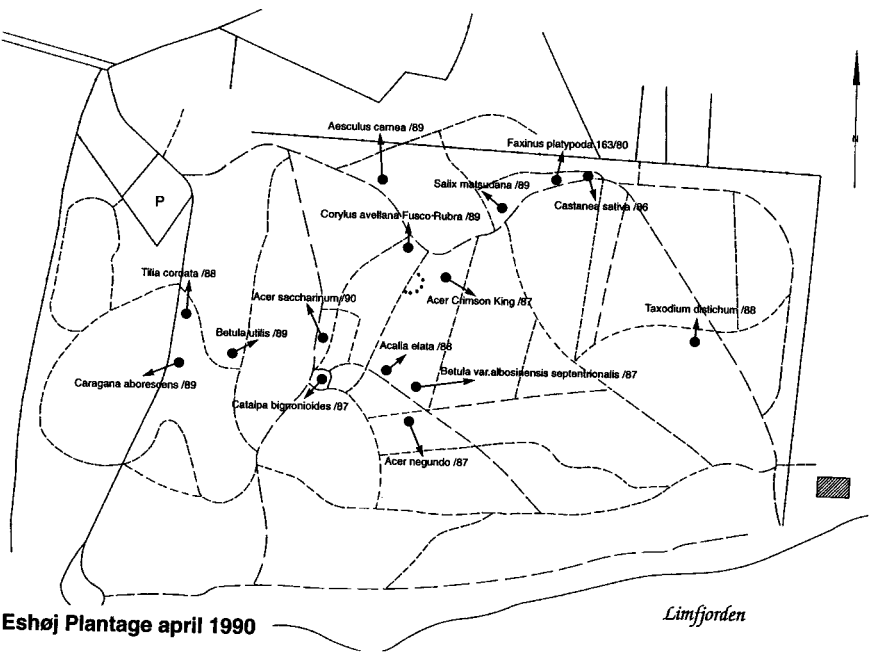
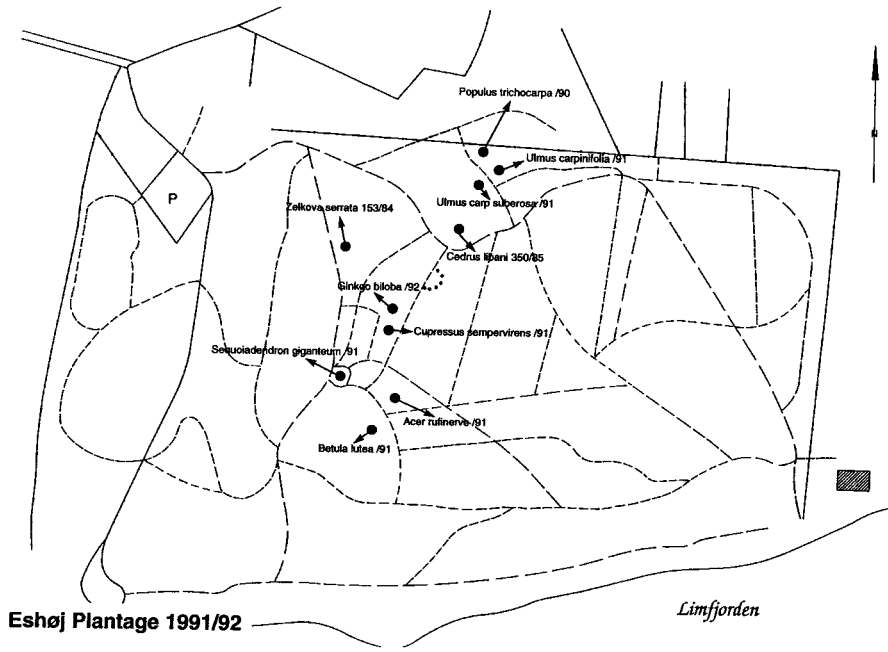
- A. I området findes: *Acer platanoides*, spidsløn; *Acer pseudoplatanus*, alm. ahorn; *Acer rubrum*, rød løn. *A. p. f. purpureum*, ahorn, rød bladunderside; *Pinus sylvestris*, skovfyr.
- B. Grupper med birk: *Betula papyrifera*, papirbirk; *Betula pubescens*, dunbirk; *Betula pendula*, vortebirk.
- C. Under C findes en lille gruppe af *Robinia pseudoacacia*, falsk akacie.
- D. Her findes fordelt over arealet træer af *Carpinus betulus*, avnbøg.
- E. Dækker flere grupper fordelt over plantagen af *Chamaecyparis lawsoniana*, lawsoncypres; *Thuja plicata*, amerikansk kæmpe-thuja (eksp. med stammeomkreds på 200 cm).
- F. Fordelt over plantagen er der plantet grupper af *Quercus robur*, stilk-eg; *Q. petraea*, vinter-eg; *Q. rubra*, rød-eg.
- G. Under G er der plantet *Quercus cerris*, frynseeg.
- H. Herunder er der plantet grupper af *Larix gmelinii*; *L. decidua*, europæisk lærk; *L. kaempferi*, japansk lærk.
- I. Ved bogstav I står en gruppe af *Tilia americana*, amerikansk lind.
- J. Grupper af *Abies procera*, sølvgran; *A. grandis*, kæmpegran (omkreds 250 cm); *A. alba*, alm. ædelgran.
- K. Samlet gruppe af *Aesculus hippocastanum*, hestekastanie.
- L. Herunder er der plantet *Tilia platyphyllos*, storbladet lind.
- M. Under M findes der grupper af *Pseudotsuga menziesii*, douglasgran. Det største eksemplar har en omkreds på 220 cm.
- N. Langs Limfjorden findes der grupper af *Populus canescens*, gråpoppel; *P. alba*, sølvpoppel.
- O. Under O findes nogle få store eksempler af *Salix caprea*, seljepil.
- P. I området findes nogle enkeltstående *Abies nordmanniana*, nordmannsgran med en stammeomkreds på 240 cm.
- R. Grupper af *Prunus avium*, fuglekirsebær.
- S. Nogle få eksempler af *Acer pensylvanicum*.
- T. Områder med bøge: *Fagus sylvatica*, alm. bøg; *F. orientalis*, orientalsk bøg; *F. sylvatica* f. *purpurea*, blodbøg.
- U. Ren gruppe af *Taxus baccata*, alm. taks.

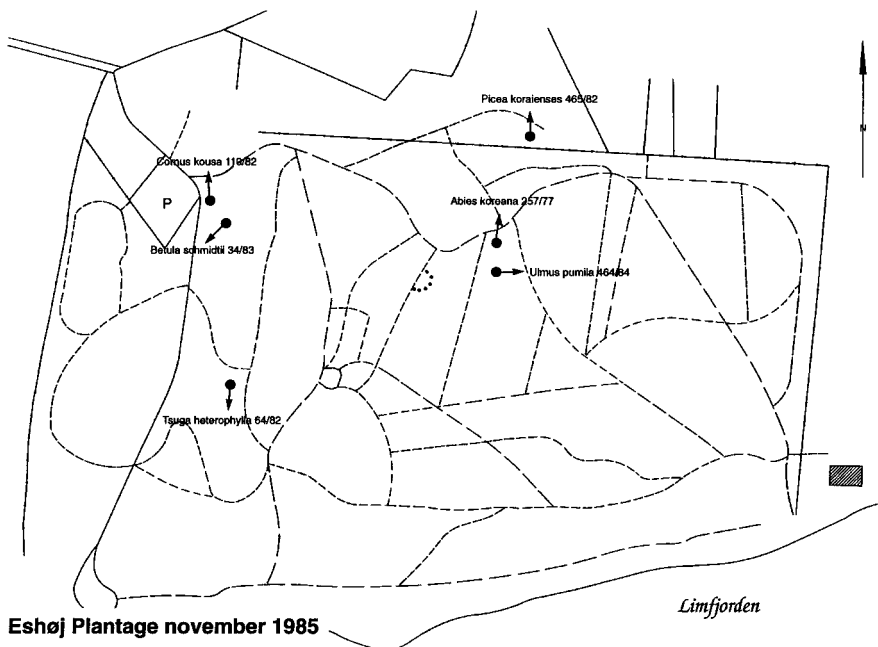

Eshøj Plantage 1994

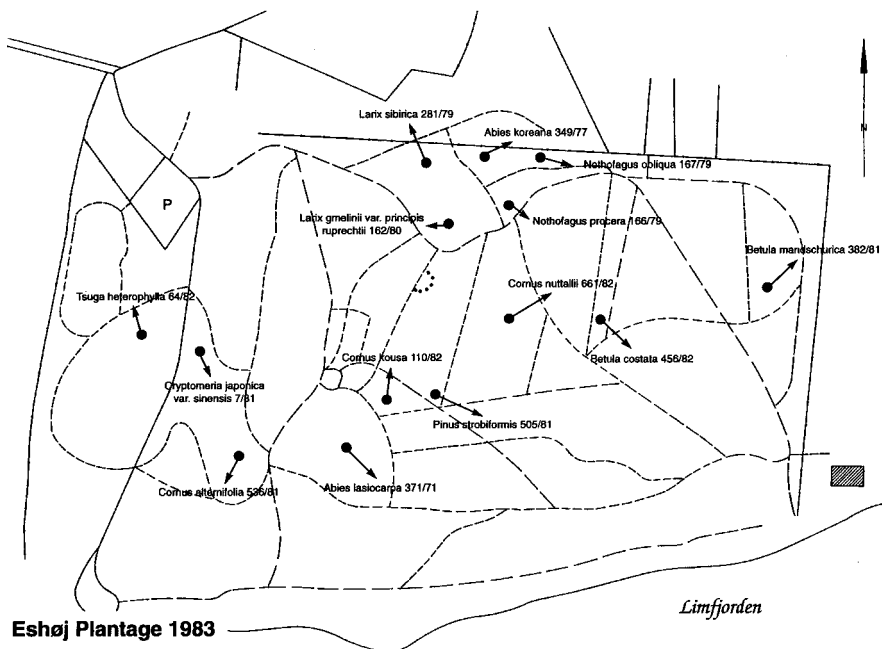

Eshøj Plantage 1992/93

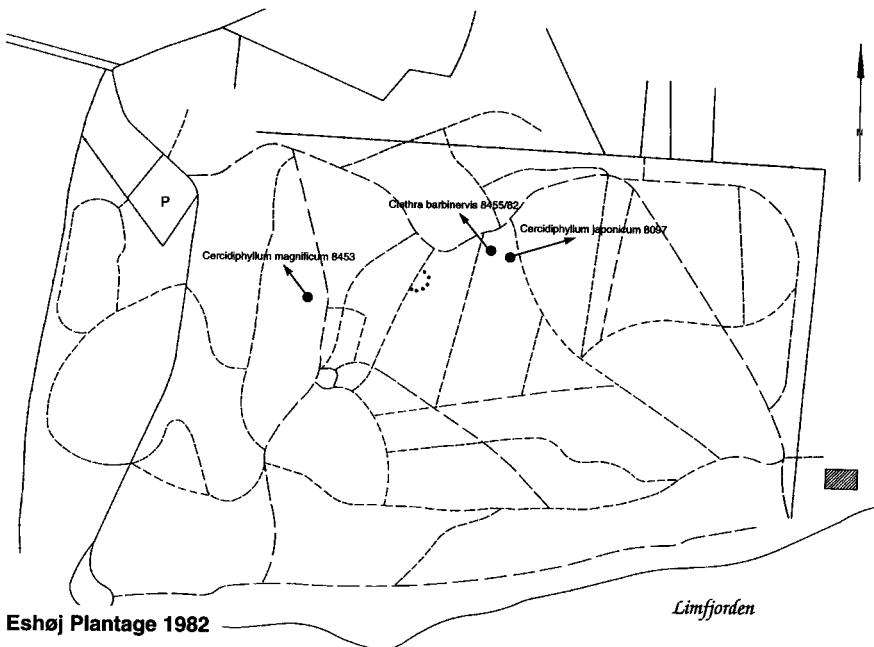
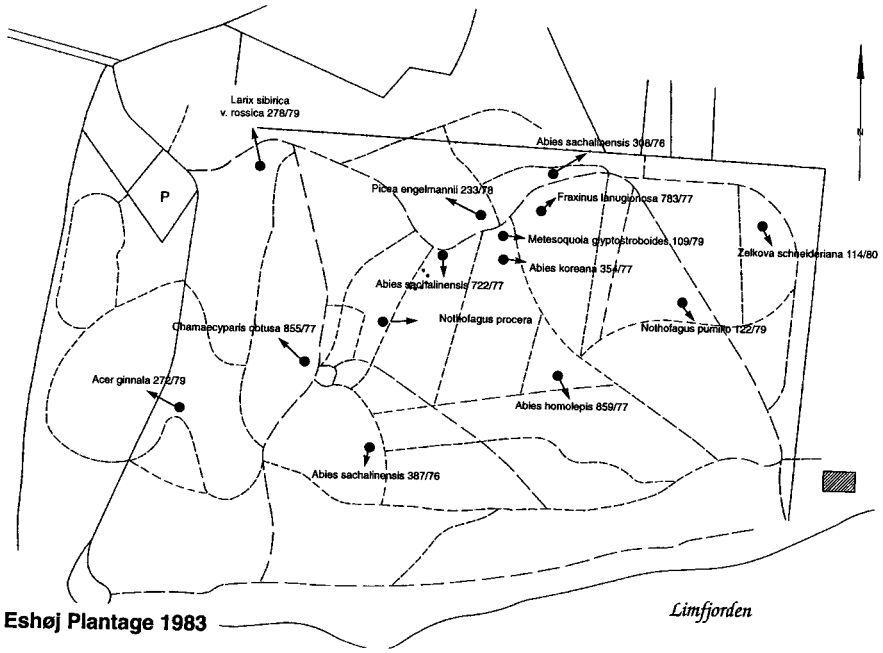

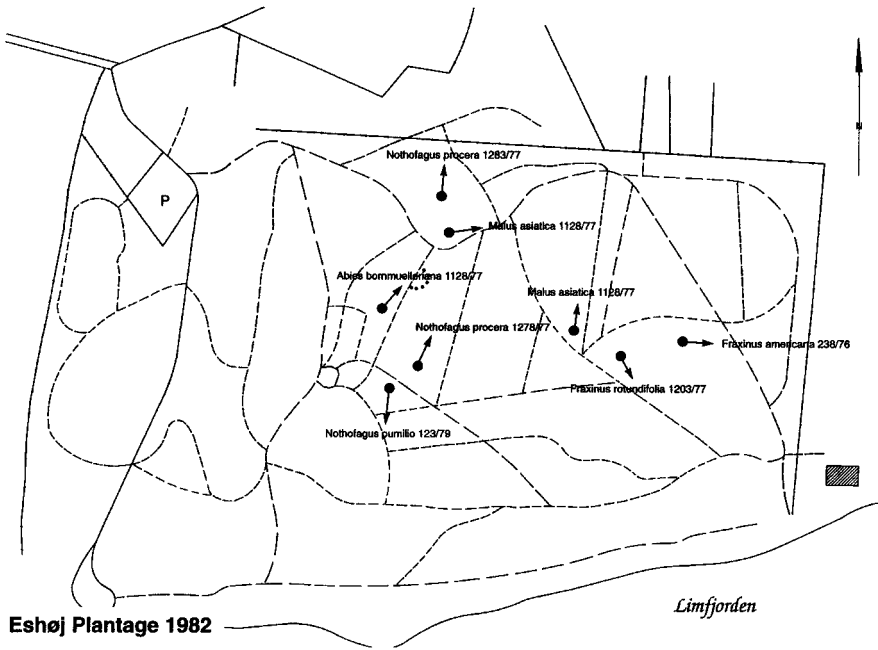

Eshøj Plantage november 1985

Eshøj Plantage 1983

Skovbundsflora i Eshøj

Løjnedefaldende arter.

Bregnefamilien

Dryopteris austriaca
Polypodium vulgare
Pteridium aquilinum

Smalbladet mangeløv
Engelsød
Ørnebregne

Desmerurt

Adoxa moschatellina

Desmerurt

Græsfamilien

Melica uniflora

Enblomstret flitteraks

Gøgeurtfamilien

Listera ovata

Æg-fliglæbe

Kodriverfamilien

Primula vulgaris

Storblomstret kodriver

Konvalfamilien

Convallaria majalis
Polygonatum multiflorum
Polygonatum verticillatum

Liljekonval
Storkonval (Salomons segl)
Krans-konval

Kransbladfamilien

Asperula odorata

Skovmærke

Kurveblomstfamilien

Doronicum pardalianches
Petasites hybridus

Gemserod
Rød hestehov

Læbeblomstfamilien

Lamium galeobdolon
Origanum vulgare

Guldnælde, barsvælg
Alm. merian

Maskeblomstfamilien

Veronica montana

Bjerg-ærenpris

Nellikefamilien

Stellaria holostea

Stor fladstjerne

Ranunkelfamilien

Anemone appennina
Anemone nemorosa
Anemone ranunculoides
Ficaria verna

Blegblå anemone
Hvid anemone (hvidsimmer)
Gul anemone
Vorterod

Skærmbloomstfamilien

Torilis japonica

Hvas randfrø

Slangerodsfamilien <i>Asarum europaeum</i>	Hasselurt
Surkløverfamilien <i>Oxalis acetosella</i>	Skovsyre
Vintergrønfamilien <i>Pyrola minor</i>	Liden vintergrøn
Violfamilien <i>Viola canina</i> <i>Viola hirta</i> <i>Viola silvestris</i>	Hunde-viol Håret viol Skov-viol
Vortemælkfamilien <i>Mercurialis perennis</i>	Alm. bingelurt
Ærteblomstfamilien <i>Lathyrus montanus</i> <i>Lathyrus silvestris</i>	Kratfladbælg Skovfladbælg

Svampe fundet i Eshøj Plantage, sept.-okt. 1980-1994

Ametysthatte

<i>Laccaria amethystina</i>	Violet ametysthat
– <i>laccata rosella</i>	Rød ametysthat

Blækhatte

<i>Coprinus plicatilis</i>	Hjulbækhat
– <i>silvaticus</i>	Rusporet blækhat
– <i>micaceus</i>	Glimmer-blækhat
– <i>astramentarius</i>	Alm. blækhat
– <i>dissiminatus</i>	Bredsået blækhat
– <i>comatus</i>	Parykblækhat

Bredblad

<i>Stropharia coronilla</i>	Ager-bredblad
– <i>aeruginosa</i>	Spanskgrøn bredblad

Bruskbold

<i>Scleroderma verrucosum</i>	Stilket bruskbold
-------------------------------	-------------------

Bruskhat

<i>Marasmiellus perforans</i>	Nålebruskhat
– <i>ramealis</i>	Gren-buskhat

Bævresvampe

<i>Auricularia auricula-judae</i>	Judasøre
<i>Tremella mesenterica</i>	Gul bævresvamp
– <i>encephala</i>	Fyrrens bævresvamp
<i>Exidia truncata</i>	Egens bævresvamp
<i>Calocera viscosa</i>	Guldgaffel
– <i>comea</i>	(mindre form, løvtræ)
<i>Dacromyces deliquescens</i>	Tåresvamp
<i>Tubifero ferruginea</i>	Orange myxomycet

Champignons

<i>Agaricus silvicola</i>	Gulhvid champignon
– <i>arvensis</i>	Ager-champignon

Fladhatte

<i>Collybia dryophila</i>	Løvfladhat
– <i>butyracea</i>	Keglestokket fladhat
– <i>asema</i>	Horngrå fladhat
– <i>peronata</i>	Bestøvlet fladhat
– <i>confluens</i>	Knippefladhat
– <i>fuscopurpurea</i>	Purpurbrun fladhat

Flammehat

<i>Gymnopilus pennetrans</i>	Plettet flammehat
------------------------------	-------------------

Fluesvampe*Amanita muscaria*

- *spissa*
- *rubescens*
- *phalloides*
- *virosa*
- *pantherina*
- *citrina*

Rød fluesvamp
Grå fluesvamp
Rødmende fluesvamp (perlefluesvamp)
Grøn fluesvamp
Hvid fluesvamp
Panterfluesvamp
Kuglekoldet fluesvamp

Fnughat*Tubaria fusfuracea*

Kliddet fnughat

Foldhatte*Helvella macropus*

- *crispa*
- *lacunosa*

Højstokket foldhat
Kruset foldhat
Grubet foldhat

Grynhatte*Cystoderma carcharias*

- *amianthinum*

Cystoderma cinnabarium

Rødgrå grynhat
Okkergul grynhat
Cinnober grynhat

Hjelmhatte*Galerina marginata*

- *hypnorum*

Randbæltet hjelmhat
Moshjelmhat

Honningsvamp*Armillaria mellea*

Honningsvamp

Huesvampe*Mycena alcalina*

- *epipterygia*
- *galericulata*
- *galopoda*
- *polygramma*
- *pura*
- *sanguinolenta*
- *vittilis*
- *vulgaris*

Stinkende huesvamp
Gulstokket huesvamp
Toppet huesvamp
Hvidmælket huesvamp
Mangestribet huesvamp
Skær huesvamp
Rødmælket huesvamp
Blankstokket huesvamp
Klæbrig huesvamp

Jordtunge*Geoglossum hirsutum*

Håret jordtunge

Kantareller*Chantarellus cibarius*

- *lutescens tubaeformis*

Hygrophoropsis aurantica

Kantarel
Trompet-kantarel
Orangekarantel

Koralsvampe

Ramaria invalii
– *stricta*

Gran-koralsvamp
Rank-koralsvamp

Kulkernesvampe

Diatrybe disciforme
Hypoxylon fragiforme
Rhytisma acerina
Ustulina deusta
Xylaria hypoxylon
– *polymorpha*

Kantskive
Kuljordbær
Ahorns rynkeplet
Kulsvamp
Grenet stødsvamp
Stødkøllesvamp

Kødkernesvamp

Nectria cinnabarina

Zinnobersvamp

Køllesvampe

Clavaria cristata
– *helvola*
Clavaria rugosa

Kam-køllesvamp
Orangegul køllesvamp
Rynket køllesvamp

Lædersporesvampe

Bjergkandera adusta
Trametes hirsuta
– *versicolor*
Tyromyces subcaesius
Tyromyces caesius
Schizopora paradoxa
Tyromyces stipticus

Sveden sodporesvamp
Håret lædersporesvamp
Broget lædersporesvamp
Blålig-bleg kødporesvamp
Blålig kødporesvamp
Tandsvamp
Bitter kødporesvamp

Lædersvampe

Stereum hirsutum
– *purpureum*
– *rugosum*
– *sanquinolentum*
Thelephora terrestris
Thelephora palmata
Merulius tremellosus

Gul lædersvamp
Purpur lædersvamp
Rynket lædersvamp
Blødende lædersvamp
Fliget frynsesvamp
Grenet frynsesvamp
Bævrende åresvamp

Munkehat

Melanoleuca melaleuca

Sorthvid munkehat

Muslingesvampe

Crepidotus molle

Blød muslingesvamp

Mælkehatte

Lactarius blennius
– *ichoratus*
– *mitissimus*
– *pallidus*

Dråbepletet mælkehat
(gullig, rødbrun midte, zonet, kalk-
bund)
Mild mælkehat
Bleg mælkehat

– <i>quietus</i>	Ege-mælkehat
– <i>rufus</i>	Rødbrun mælkehat
– <i>subdulcis</i>	Sødlig mælkehat
– <i>turpis</i>	Olivenbrun mælkehat
– <i>vietus</i>	Violet mælkehat
Mørkhatte	
<i>Psathyrella caput-medusae</i>	Medusa-mørkhat
– <i>hydrophila</i>	Lysstokket mørkhat
– <i>lacrymabunda</i>	Grædende mørkhat
– <i>gracilis</i>	Rødegget mørkhat
Netbladhat	
<i>Paxillus involutus</i>	Alm. netbladhat
– <i>atromentosus</i>	Sortfiltet netbladhat
Parasolhatte	
<i>Lepiota acutesquamosa</i>	Pigget parasolhat
– <i>grangei</i>	Grønskællet parasolhat
– <i>rhacodes</i>	Rabarberparasolhat
Pigsvamp	
<i>Hydnum repandum</i>	Pigsvamp
Poresvampe	
<i>Heterobasidion annosum</i>	Rodfordærver
<i>Ganoderma applanatum</i>	Flad lakporesvamp
Pælerodshat	
<i>Oudemansiella radicata</i>	Pælerodshat
Ridderhatte	
<i>Tricholoma glaucocanum</i>	(Violet hat og stok)
– <i>lascivum</i>	Stinkende ridderhat
– <i>nudum</i>	Violet hekseringsridderhat
– <i>sulphureum</i>	Svolvridderhat
– <i>terreum</i>	Jordfarvet ridderhat
Rødblåd	
<i>Entoloma nitidum</i>	Stålblå rødblåd
– <i>majalis</i>	Maj-rødblåd
– <i>nidorus</i>	Stinkende rødblåd
Rørhatte	
<i>Boletus calopus</i>	Skønfodet rørhat
– <i>edulis</i>	Karl Johan rørhat
– <i>suilhus granulatus</i>	Kornet rørhat
– <i>variegatus</i>	Broget rørhat
– <i>xerocomus badius</i>	Brunstokket rørhat
– <i>scaber</i>	Brun birkerørhat
– <i>piperatus</i>	Peber-rørhat

Skivesvampe

Bulgaria inquinans
Coryne sarcoides
Helotium citrinum
Rutstroemia firma

Afsmittende topsvamp
Kødfarvet sejgbæger
Citrongul risbæger
Grenbæger (på eg)

Skælhatte

Pholiota lenta
– *mutabilis*

Løvskælhat
Foranderlig skælhat

Skærmhat

Pluteus cervinus

Sodfarvet skærmhat

Skørhatte

Russula claroflava
– *risagallina*
– *fellea*
– *mairi*
– *nigricans*
– *nitida*
– *quelletii*

Birkeskørhat
Abrikos skørhat
Galde-skørhat
Lille gift-skørhat
Sværtende skørhat
Skinnende skørhat
Quelets skørhat

Slørhatte

Cortinarius cinnamomeus
– *bolaris*
– *decoloratus*
– *obtusus*
– *semisanguinus*

Kanel-slørhat
Cinnoberskællet slørhat
Lerbrun slørhat
Randstribet slørhat
Cinnoberbladet slørhat

Spatelsvamp

Spathularia flavida

Gul spatelsvamp

Stilkporesvampe

Polyporus brumalis

Vinterstilkporesvamp

Stjernebolde

Gastrum triplex

Kødet stjernebold

Støvbolde

Lycoperdon excipuliforme
– *perlatum*
– *pyriforme*
– *umbrinum*

Højstokket støvbold
Krystal-støvbold
Pære-støvbold
Umbrabrun støvbold

Svovlhatte

Hypholoma dispersum
– *fasciculare*
– *sublateritium*
– *capnoides*

Enlig svovlhat
Knippe-svovlhat
Teglørød svovlhat
Gransvovlhat

Sæksporesvampe

- Otidea leporina*
- *onotica*
- Peziza repanda*
- *succosa*

- Hareøre bægersvamp
- Æseløre bægersvamp
- Udbredt bægersvamp
- Gulmælket bægersvamp

Tragthatte

- Clitocybe clavipes*
- *dealbata*
- *gigantea*
- *infundibuliformis*
- *inversa*
- *nebularis*
- *odora*

- Kølestokket tragthat
- Bleg tragthat
- Kæmpe-tragthat
- Alm. tragthat
- Brunstænket tragthat
- Tågetragthat
- Anis-tragthat

Trævlhatte

- Inocybe flocculosa*
- *geophylla*
- *lacera*
- *patouillardii*
- *mixtilis*

- Fnugget trævlhat
- Alm. trævlhat
- Laset trævlhat
- Giftig trævlhat
- Randknoldet trævlhat

Skælhat

- Pholiota mutabilis*

- Foranderlig skælhat

Tåreblad

- Hebeloma crustuliniforme*
- *sacchariolens*
- *sinapizans*

- Alm. tåreblad
- Sødtduftende tåreblad
- Ræddike tåreblad

Vokshatte

- Hygrophorus citrinus*
- *conicus*
- *hypothejus*
- *niveus*

- Citrongul vokshat
- Kegle-vokshat
- Frostsneglehat
- Snehvid vokshat

Østershat

- Pleurotus ostreatus*

- Østershat

Med tak til

Prof. Peter Hirsch, Kiel. Institut für Allgemeine Mikrobiologie.

Birgit Nordentoft Nielsen, Kornvej 8, Thisted.